

Крюченко Юлія Юріївна,
викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ

Наразі комунікативна компетентність є невід'ємною складовою навчання фахівця будь-якої галузі та набуває особливої актуальності в сучасних економічних умовах, адже комунікативна компетентність забезпечує можливість кар'єрного зросту спеціаліста та гарантує його професійний успіх на ринку праці.

Поняття «комунікативна компетентність» (від лат. *communico* – роблю загальним, зв'язую, спілкуюся і *competens* – здатний) означає сукупність знань про норми і правила ведення природної комунікації – діалогу, суперечки, переговорів і т. ін. [2, с. 107].

У новому тлумачному словнику української мови поняття «компетентність» ототожнюється з поняттям «компетентний» та трактується як: а) який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий; б) який має певні повноваження; повноправний, повновладний. «Компетенція» – це: а) добра обізнаність із чим-небудь; б) коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи [3, с. 874].

Необхідність підготовки майбутніх юристів до оволодіння такими важливими складовими комунікативної компетентності як ефективне використання мови у різних професійних ситуаціях для досягнення поставленої мети; мовленнєві техніки ведення суперечки; підготовка промов для виступів у суді; здатність сформулювати та поставити питання; здатність вступати в комунікацію з метою порозуміння; доречне використання лінгвориторичних прийомів переконання та аргументації; вміння улагоджувати конфлікти, розв'язувати їх конструктивно тощо.

У формуванні вищезазначених складових комунікативної компетентності провідну роль відіграють лінгвістичні курси професійного спрямування: «Риторика», «Культура слова», «Українська мова професійного спрямування» тощо.

Адже під час практичних занять з навчальних дисциплін філологічного блоку велика увага приділяється формуванню комунікативно-мовленнєвих навичок студентів. З цією метою на заняттях виконуються вправи на поставу тембру та гучності голосу, навичок доречної жестикуляції та міміки, формування стилю публічного мовлення. Так, зокрема, на практичних заняттях з

навчальної дисципліни «Риторика» студенти знайомляться не лише з теоретичним матеріалом, а й опановують його використання на практиці: проведення модельних судових засідань, проголошення заздалегідь підготовленої промови на запропоновану тему, проголошення імпровізованої промови, підготовка судових (обвинувачувальних та захисних) промов тощо. Позитивним в плані підвищення та вдосконалення рівня красномовства є також організація та проведення кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін ДДУВС на базі юридичної клініки «Істина» тренінгів ораторського мистецтва для здобувачів вищої освіти.

Професійне мовлення юриста та правоохоронця є специфічним, адже в більшості випадків приводом для спілкування стає правопорушення, асоціальна поведінка, тому частіше за все цілі учасників комунікативного акту не співпадатимуть (правоохоронець – правопорушник), що стане причиною конфліктності спілкування і як наслідок для успішної діяльності в цих умовах необхідна спеціальна мовна підготовка фахівців. Сучасний юрист має вміти правильно та точно висловити свою позицію, адже в своїй професійній діяльності йому щодня доводиться взаємодіяти з великою кількістю людей (клієнти, працівники суду, прокуратури та ін.). З кожним співрозмовником необхідно налагодити контакт, зуміти коректно донести свою думку, налаштувати на плідну співпрацю, щоб досягти поставленої мети [1].

Таким чином, комунікативна компетентність має на увазі оволодіння студентами-юристами необхідним для професійної діяльності комплексом мовленнєво-комунікативних умінь та навичок, враховуючи при цьому професійно-трудова діяльність юриста та відіграє провідну роль, адже від неї залежить ефективність їхньої професійної діяльності.

---

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф. С. Бацевич. – 2-ге вид., доповн. – К.: ВЦ “Академія”, 2009.

2. Бех І. Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: навч.-метод. посібн. / І.Д. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.

3. Новий тлумачний словник української мови у трьох томах / Уклад. В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. – К.: Аконт, 2003. – Т.1. – 926 с.